

รพ. ตากฟ้า
๐๗ - ๕๗
รพ. ตากฟ้า

รหัสคุมโครงการ UC
เลขที่รหัส ๒๓-๐๐๖
ลงชื่อ..... ผู้ลงรหัส

ชื่อโครงการ : อบรมเชิงปฏิบัติการ "เครือข่ายแกนนำเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนทางตาและเท้าในผู้ป่วยเบาหวาน"
ปีงบประมาณ ๒๕๖๗

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอตากฟ้า/งานโรคไม่ติดต่อเรื้อรังโรงพยาบาลตากฟ้า

ผู้รับผิดชอบโครงการ : นางนงคัลลักษณ์ สุวราช พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โทรศัพท์ ๐๘๑-๖๒๐๘๖๖๖
นางสาวบุญทิวา สาดสี นักกายภาพบำบัด โทรศัพท์ ๐๘๕-๖๐๔-๒๒๓๘

๑. หลักการและเหตุผล

เบาหวาน เป็นโรคเรื้อรังที่รักษาไม่หาย ส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ มากมายทั้งชนิดเฉียบพลัน เช่น ภาวะน้ำตาลในเลือดสูง ภาวะเลือดเป็นกรด (DKA) ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ และการติดเชื้อ ภาวะแทรกซ้อนชนิดเรื้อรังได้แก่ ไตเรื้อรัง แผลเรื้อรังที่เท้า ต้อกระจกและตาบอด โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง เป็นต้น แผลที่เท้าเป็นหนึ่งในปัญหาสุขภาพที่สำคัญของผู้ป่วยเบาหวาน ทำให้ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลบ่อยครั้ง เป็นแผลเรื้อรังซึ่งอาจนำไปสู่การถูกตัดขาและเสียชีวิตได้ ซึ่งโอกาสการถูกตัดขาในผู้ป่วยเบาหวานพบได้มากกว่าคนปกติถึง ๑๕ เท่า สาเหตุสำคัญของการเกิดแผลที่เท้าคือภาวะปลายประสาทเท้าเสื่อม โรคของหลอดเลือดส่วนปลาย การมีข้อจำกัดการเคลื่อนไหวของข้อต่อบริเวณเท้า ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถตรวจพบและให้การรักษาได้ตั้งแต่เริ่มแรก หากมีระบบการดูแลรักษาเพื่อเฝ้าระวังการเกิดแผลที่ดี

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ อำเภอตากฟ้า มีประชากรผู้ป่วยเบาหวาน และผู้ป่วยเบาหวานนอกเขตที่มารับบริการทั้งสิ้นจำนวน ๓,๐๓๘ คน ได้รับการตรวจเท้า ๑,๗๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๙ มีผลการตรวจเท้าผิดปกติ ๒๒๑ คน มีแผลที่เท้าจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๑ ผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการตัดนิ้วเท้า ๑ คน จากผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจเท้า ๑,๗๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๖ ไม่มีผู้ป่วยส่งต่อตรงเท้าเบาหวาน ผู้ป่วยเบาหวานทั้งหมดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลตากฟ้าได้รับการตรวจตา ๑,๗๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๙ มีผลการตรวจตามผิดปกติ ๒๑๖ ราย Refer ไปรักษาต่อ รพ.สวรรค์ประชารักษ์ ๓ ราย ผู้ป่วยเบาหวานในเขตรับผิดชอบ ๒,๗๐๘ คนได้รับการตรวจตา ๑,๗๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖๒ จากข้อมูลพบว่าการตรวจตา การตรวจประเมินเท้ายังทำได้ไม่ครอบคลุม ขาดการประเมินต่อเนื่อง ปัญหาเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด ๑๙ และขาดแคลนยาหยอดตาสำหรับใช้ในการตรวจจอตตา ทำให้ต้องยกเลิกการตรวจจอตตา ตรวจเท้า ในรอบที่ ๒ ไป และในส่วนของบุคลากรผู้ดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ผู้ป่วย ญาติ ยังขาดความตระหนัก ไม่เข้าใจ และให้ความสำคัญในเรื่องการดูแลเท้า ความตระหนักถึงความสำคัญของการมารับการคัดกรองภาวะแทรกซ้อนน้อย

เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอตากฟ้าตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ "เครือข่ายแกนนำเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนทางตาและเท้าในผู้ป่วยเบาหวาน" เพื่อให้เกิดเครือข่ายแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีความเชี่ยวชาญในการดูแลภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยเบาหวาน ดูแล ติดตามให้ผู้ป่วยเบาหวานได้รับการตรวจจอตตาและตรวจเท้าอย่างครอบคลุม และเพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวานที่มีความเสี่ยงได้รับการติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง ผู้ป่วยเบาหวานได้รับการดูแลสุขภาพตาและเท้าอย่างครอบคลุม ลดอัตราการเกิดแผล การตัดเท้าของผู้ป่วยเบาหวาน ป้องกันความพิการ และเสียชีวิต

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวานได้รับความรู้ และทักษะในการดูแลสุขภาพตาและเท้าด้วยตนเอง
๒. เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวาน ได้รับการตรวจจอตตาและตรวจเท้าอย่างครอบคลุม
๓. เพื่อลดอัตราการเกิดแผลที่เท้าของผู้ป่วยเบาหวาน

(นางสาวจรรวณ พูลเอี่ยม)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

๔. เพื่อให้เกิดเครือข่ายแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีความเชี่ยวชาญ เกิดระบบการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และสุขภาพเท้าของผู้ป่วยเบาหวานเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอตากฟ้า

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๑. ผู้ป่วยเบาหวานในเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอตากฟ้า จำนวน ๒,๗๐๘ คน
๒. อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน ๕๔ คน
๓. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน NCD จำนวน ๑๗ คน
๔. ผู้จัดการประชุม จำนวน ๔ คน

๔. สถานที่ดำเนินการ

อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

๕. กลวิธีการดำเนินงาน/กิจกรรม

๑. จัดทำโครงการเสนอนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเพื่อขออนุมัติ
๒. ชี้แจงโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและประสานการดำเนินกิจกรรม
๓. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการ

กิจกรรมหลักที่ ๑ เตรียมการและจัดอบรม

- ๑.๑ ศึกษาข้อมูลผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการในคลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลตากฟ้า และ รพ.สต. นำมาวิเคราะห์ข้อมูล
- ๑.๒ ประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกหน่วย
- ๑.๓ กำหนดวิธีการและวางแนวทางดำเนินงาน
- ๑.๔ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ "เครือข่ายแกนนำเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยเบาหวาน" และชี้แจงแนวทางในการตรวจจอตตาและเท้าผู้ป่วยเบาหวานปีงบประมาณ ๒๕๖๗
- ๑.๕ ประชาสัมพันธ์โครงการตรวจจอตตาและเท้าผู้ป่วยเบาหวาน โดยการประกาศในวันคลินิก กระจายเสียงตามหอกระจายข่าว โทรศัพท์ติดตาม ฯลฯ
- ๑.๖ กำหนดทีมผู้รับผิดชอบ มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ แต่ละทีมประกอบด้วยบุคลากรจากโรงพยาบาลตากฟ้าและ รพ.สต.ในเครือข่ายสุขภาพตากฟ้าทุกแห่ง

กิจกรรมหลักที่ ๒ ตรวจประเมินจอตตาและเท้าผู้ป่วยเบาหวาน

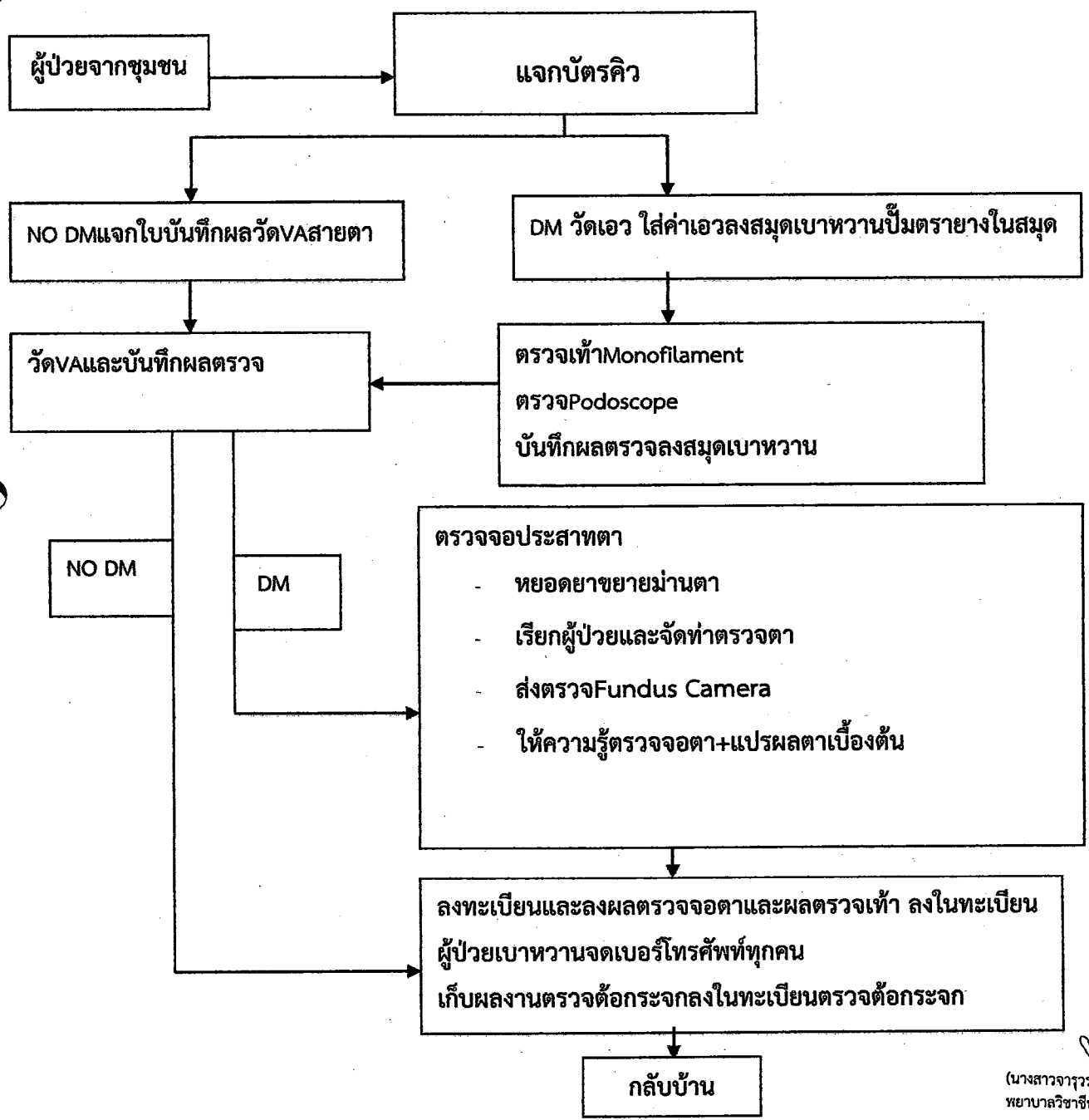
๑. ตรวจประเมินจอตตาและเท้าผู้ป่วยเบาหวานที่ โรงพยาบาลตากฟ้า เดือนธันวาคม ปี ๒๕๖๖ และ มิถุนายน ปี ๒๕๖๗ โดยออกตรวจรพ.สต.ในวันอังคาร วันพุธ และวันศุกร์ ตามตารางการตรวจจอตตา ตรวจเท้าผู้ป่วยเบาหวาน ปี ๒๕๖๗ โดยใช้สถานที่ตรวจที่รพ.สต.ทุกแห่ง เดือนพฤศจิกายน ธันวาคม ปี ๒๕๖๖ และใช้สถานที่ตรวจที่โรงพยาบาลตากฟ้า วันอังคาร วันพุธ และ วันศุกร์เดือนธันวาคม ปี ๒๕๖๖ โดยมีนักกายภาพบำบัดพยาบาล ให้คำแนะนำความรู้เรื่องเบาหวานเบื้องต้น และการดูแลเท้าด้วยตนเอง ๕ ขั้นตอน ได้แก่ การเช็ดเท้า-การตรวจ/คลำชีพจร -การทำโลชั่น-การนวดเท้า-การบริหารเท้า ตรวจประเมินความรู้สึกที่เท้าด้วย Monofilament โดยเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครสาธารณสุข และบันทึกประวัติผู้ป่วยลงในแบบประเมินเท้าผู้ป่วยเบาหวาน จำแนกผู้ป่วยตามระดับความรุนแรงเป็น ๔ กลุ่ม

(๑) กลุ่มปกติ หมายถึงไม่มีแผล และเท้าปกติ

(๒) กลุ่มเสี่ยงปานกลาง หมายถึง ไม่มีแผล เท้าผิดปกติ ผิวหนัง/เล็บผิดปกติ ชีพจรที่เท้าผิดปกติ หรือมีการรับความรู้สึกที่เท้าผิดปกติ

- (๓) กลุ่มเสียงสูง หมายถึง ไม่มีแผล มีประวัติเคยมีแผลหรือเคยตัดขา/เท้า หรือ เท้าผิดรูป ร่วมกับ ซิพจรรยาที่เท้าผิดปกติ หรือการรับรู้ความรู้สึกที่เท้าผิดปกติ
- (๔) กลุ่มที่มีแผลที่เท้า
๒. ส่งต่อผู้ป่วยกลุ่มเสียงปานกลาง กลุ่มเสียงสูง กลุ่มที่มีแผล เพื่อวัด ตัดทำรองเท้าหรือหาอุปกรณ์เสริมเพื่อลดแรงกดที่เท้า
๓. ติดตามดูแลเท้าต่อเนื่องในชุมชนโดยอาสาสมัครสาธารณสุข ดูแลกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มีความเสี่ยงปานกลาง เสียงสูง มีแผล ตามระยะเวลาที่กำหนด
- กิจกรรมหลักที่ ๓ ติดตามผู้ป่วยเบาหวานที่มีความผิดปกติทางตาและเท้า**
๑. ติดตามผู้ป่วยเบาหวานที่ตรวจพบความผิดปกติทางตาและเท้า เพื่อรับการตรวจประเมินซ้ำ

ผังการไหลเวียนผู้ป่วยเบาหวานที่มาตรวจจอประสาทตาปี ๒๕๖๗

๖. ระยะเวลาดำเนินการ
 ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

๗. ผังควบคุมกำกับการทำงาน

กิจกรรม	ช่วงเวลาในการดำเนินงาน											ผู้รับผิดชอบ	
	ต.ค.๖๖	พ.ย.๖๖	ธ.ค.๖๖	ม.ค.๖๗	ก.พ.๖๗	มี.ค.๖๗	เม.ย.๖๗	พ.ค.๖๗	มิ.ย.๖๗	ก.ค.๖๗	ส.ค.๖๗		ก.ย.๖๗
๑. จัดทำโครงการเสนอนายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัดเพื่อขออนุมัติ	↔												เครือข่ายบริการ สุขภาพอำเภอ ตากฟ้า
๒. ชี้แจงโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และประสานการดำเนินกิจกรรม	↔												เครือข่ายบริการ สุขภาพอำเภอ ตากฟ้า
๓. เตรียมการและจัดอบรม ศึกษาข้อมูล ผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการในคลินิก เบาหวาน โรงพยาบาลตากฟ้า และ รพ.สต. นำมาประชุมปรึกษาหารือระหว่าง ผู้เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน	↔												เครือข่ายบริการ สุขภาพอำเภอ ตากฟ้า/งานNCD
๔. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ "เครือข่ายแกน นำเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วย เบาหวาน" และชี้แจงแนวทางในการตรวจ จอตาและเท้าผู้ป่วยเบาหวานปีงบประมาณ ๒๕๖๗		↔											เครือข่ายบริการ สุขภาพอำเภอ ตากฟ้า/งานNCD
๕. ประชาสัมพันธ์โครงการตรวจจอตาและ เท้าผู้ป่วยเบาหวาน โดยการปิดประกาศ และกระจายเสียงตามหอกระจายข่าว	↔												เครือข่ายบริการ สุขภาพอำเภอ ตากฟ้า/งานNCD
๖. ตรวจประเมินจอตาและเท้าผู้ป่วย เบาหวานที่ โรงพยาบาลตากฟ้า และรพ. สต. ๑๑ แห่ง		↔	↔							↔			เครือข่ายบริการ สุขภาพอำเภอ ตากฟ้า/งานNCD
๗. ติดตามดูแลเท้าต่อเนื่องในชุมชนโดย อาสาสมัครสาธารณสุข ในกลุ่มผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงปานกลาง เสี่ยงสูง มีแผล ตาม ระยะเวลาที่กำหนด				↔								เครือข่ายบริการ สุขภาพอำเภอ ตากฟ้า/งานNCD /อสม.	

 (นางสาวจาวรรณ ฑูลเยี่ยม)
 พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

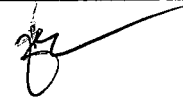
๘. งบประมาณในการดำเนินงาน

จาก PP Basic service จำนวนเงิน ๑๔,๐๕๐ บาท (-หนึ่งหมื่นสี่พันห้าสิบบาทถ้วน-) รายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

รายละเอียด	รายละเอียดเงิน (บาท)
กิจกรรมหลักที่ ๑ ประชุมคณะกรรมการ/ภาคีเครือข่าย	
- ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๙๐ บาท จำนวน ๗๕ คน	๖,๗๕๐
- อาหารว่าง ๒ มื้อๆละ ๓๐ บาทจำนวน ๗๕ คน	๔,๕๐๐
- ค่าวัสดุสำนักงาน(กระดาษ A๔,ปากกา,คัลปีหนีบกระดาษ,ปากกานั่นข้อความ)	๘๐๐
- ค่ายาหยอดตา ขยายม่านตา ราคา ๒๐๐ บาท ๑๐ ขวด	๒,๐๐๐
รวม	๑๔,๐๕๐

รวมเป็นเงิน ๑๔,๐๕๐ บาท (-หนึ่งหมื่นสี่พันห้าสิบบาทถ้วน-)

หมายเหตุ: ค่าใช้จ่ายแต่ละรายการสามารถจ่ายได้ตามความเหมาะสม

(นางช่อทิพย์ บุญมั่ง)
 นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ

๙. การประเมินผล

๑. ผู้ป่วยเบาหวานได้รับความรู้ และทักษะในการดูแลสุขภาพตาและเท้าด้วยตนเองไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๒. ผู้ป่วยเบาหวาน ได้รับการตรวจจอประสาทตาและตรวจเท้าอย่างครอบคลุมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จากข้อมูล HDC กระทรวงสาธารณสุข
๓. อัตราการเกิดแผลที่เท้าของผู้ป่วยเบาหวาน น้อยกว่าร้อยละ ๕
๔. มีเครือข่ายแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีความเชี่ยวชาญ เกิดระบบการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน

(นางสาวจาวรรณ พูลเอี่ยม,
 พยาบาลวิชาชีพ ชำนาญการ

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้ป่วยเบาหวานมีความรู้ และทักษะในการดูแลสุขภาพทำด้วยตนเอง
๒. ผู้ป่วยเบาหวาน ได้รับการตรวจจอตาและตรวจเท้าอย่างครอบคลุม
๓. อัตราการเกิดแผลที่เท้า/ตัดเท้า ของผู้ป่วยเบาหวานลดลง
๔. เกิดเครือข่ายแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีความเชี่ยวชาญ เกิดระบบการดูแลสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอตากฟ้า

ลงชื่อ ..... ผู้เขียนโครงการ
(นางนงศ์ลักษณ์ สุวราช)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ลงชื่อ ..... ผู้เสนอโครงการ
(นางนิภาพร เซลงวิทย์)
สาธารณสุขอำเภอตากฟ้า

ลงชื่อ ..... ผู้เห็นชอบโครงการ
(นายวสันต์ พนธารา)
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลตากฟ้า

ลงชื่อ ..... ผู้อนุมัติโครงการ
(นายจักรราช จุฑาสงษ์)
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์

กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการ
"เครือข่ายแกนนำเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนทางตาและเท้าในผู้ป่วยเบาหวาน" ปีงบประมาณ ๒๕๖๗
วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมสุพรรณนิการ์ โรงพยาบาลตากฟ้า

เวลา	เรื่อง	วิทยากร
๘.๐๐ - ๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน	
๘.๓๐ - ๙.๐๐ น.	พิธีเปิดการอบรม	น.พ.वलันต์ พนธรา ผู้อำนวยการโรงพยาบาลตากฟ้า
๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น.	การดูแลเท้าผู้ป่วยเบาหวานเบื้องต้น	พญ.ธีรรา พนธรา นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ
๑๐.๐๐ - ๑๐.๑๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
๑๐.๑๕ - ๑๒.๐๐ น.	วิธีการตรวจเท้า และฝึกปฏิบัติการตรวจเท้า การบันทึกผลการตรวจ	คุณนวม อินเทศ คุณบุญทิวา สาดสี นักกายภาพบำบัดและทีม NCD
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.	วิธีการตรวจจอตา และการอ่านผลจอตาเบื้องต้น	พญ.ธีรรา พนธรา นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ
๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
๑๔.๔๕ - ๑๖.๐๐ น.	ฝึกปฏิบัติการตรวจจอตาและ แจ้งแผนการดำเนินการตรวจจอตา ตรวจเท้า ตามตารางการตรวจ ปี ๒๕๖๗	คุณณรงค์ลักษณ์ สุวราช พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ และทีม NCD

หมายเหตุ ตารางการจัดกิจกรรมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

